N°. 104. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

DINGSDAG 3 SEPTEMBER.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 30sten Augustus.

Heden zijn van regeringswege de rapporten openbaar gemaakt, zoowel van den Prins *de Joinville*, als van den maarschalk *Bugeaud*. De rapporten van den Prins zijn tweeledig; het eene na het bombardement van Tanger, het andere na dat van Mogador. Het blijkt uit het eerste, dat de Prins niet tot den aanval besloten heeft, dan nadat het hem overtuigend was gebleken, dat de onderhandelingen tot niets hadden geleid, en dat de Keizer slechts zocht tijd te winnen en Frankrijk om den tuin te leiden. Zoo had hij doen weten, dat *Abd-el-Kader* niet meer op het Maroccaansche grondgebied was, en dat er bevelen waren gegeven om zijne terugkomst te beletten, en evenwel was hij op twee dagreizen achter het Maroccaansche kamp. Eerst toen heeft de Prins tot den aanval besloten, welke hem een verlies van 3 man aan dooden en 16 gekwetsten heeft gekost. De vijand heeft, volgens eigen opgave, 150 dooden en 400 gekwetsten gehad. Men hield het er echter voor, dat dit getal te gering was opgegeven, naardien men den 8sten nog bezig was met lijken onder de puinhoopen weg te halen.

Het tweede rapport van den Prins meldt, dat hij den 11den reeds voor Mogador was aangekomen, doch dat gedurende onderscheidene dagen het weder zoo ongunstig was, dat de schepen onderling geene gemeenschap konden hebben. Ondanks eene ankerketting van 200 vademen, braken de ankers als glas. Den 15den helderde het weder eindelijk op, en de Prins maakte er gebruik van om de stad aan te tasten. Zoodra de Arabieren zagen, dat de schepen zich naar de stad rigtten, begonnen zij uit al hunne batterijen te vuren. Het was toen 1 ure 's middags. Ten 4½ ure begon het vuur te verflaauwen. Drie brikken liepen toen de haven binnen en plaatsten zich voor de batterijen van het eiland, waarmede zij een' vrij levendigen strijd aangingen. Ten 5½ ure had de landing plaats. Het eiland werd wanhopig door 320 man, Mooren en Kabylen, verdedigd. Een groot aantal sneuvelde: 140, in eene Moskee opgesloten, gaven zich eindelijk over. Het verlies der Franschen bedroeg 14 man aan dooden en 64 gekwetsten. Nadat het eiland genomen was, zijn de batterijen geheel vernield geworden. De kanonnen en het kruid werden in zee geworpen, en de bodems der vaartuigen, welke in de haven lagen, ingeslagen. Eenige kanonnen zijn door de onzen medegevoerd. Men had, wordt in het rapport gezegd, zonder gevaar tot in de stad kunnen doordringen, doch dit zou noodeloos geweest zijn, en de Prins deed het eiland door 500 man bezetten. De stad werd, tijdens het rapport geschreven werd, door de Kabylen der binnenlanden in brand gestoken en geplunderd, die, na de Keizerlijke bezetting verjaagd te hebben, er bezit van hadden genomen.

Uit het rapport blijkt nog, dat de Prins zich voor dit oogenblik bij deze twee operatiën zal bepalen.

Het rapport van den maarschalk *Bugeaud* bevestigt ten volle het roemrijke van het gevecht, waarvan het berigt reeds door den telegraaf was ontvangen. De maarschalk heeft niet dan tot het uiterste gedreven tot het gevecht besloten. Het leger der Maroccanen vermeerderde dagelijks, evenzeer als hun trots. Men zeide openlijk in hun kamp, dat men Tlemecen, Oran, Mascara en zelfs Algiers zou innemen. Het was een wezentlijk heilige oorlog, om de zaken van het Islamismus te herstellen. De weifeling der Franschen had reeds een' ongunstigen indruk gemaakt op de volkstammen, die begonnen te weigeren ons levensmiddelen te verschaffen, te meer, daar reeds tweemaal konvooijen waren aangevallen. De maarschalk besloot eindelijk tot het gevecht. De uitslag is bekend. Dezelve was allerluisterrijkst. De infanterie deed den eersten aanval. De Moorsche ruiterij trachtte den overtogt van den Isly te betwisten, doch werd door de tirailleurs, met eenig verlies van beide zijden, teruggedreven. De rivier overgetrokken zijnde, kwamen ontzettende massa's ruiterij van beide zijden der heuvelen opdagen, en vielen de beide flanken en de achterhoede der Franschen aan. Al de moed en standvastigheid der infanterie waren noodig, om niet te buigen. De tirailleurs wachtten die massa's met vasten tred af, zonder een' stap achterwaarts te doen. Intusschen braakte de artillerie het schroot. De vijandelijke massa's raakten aan het wankelen, en de aanval van hare zijde stakende, begonnen zij te vlugten. De maarschalk liet alstoen het door hem gevormde vierkant openen, deed de ruiterij te voorschijn treden, om den vijand naar alle rigtingen te vervolgen. Toen was het met den vijand gedaan. In de grootste verwarring liep alles uit elkander, en elk zocht, zoo goed mogelijk, een heenkomen. De Maroccanen hebben 800 dooden, meest ruiterij, op het slagveld gelaten. De infanterie, welke niet zeer talrijk was, ontsnapte grootendeels langs ontoegankelijke wegen. Het leger heeft bovendien zijn geheel materieel verloren, en moet 1500 tot 2000 gekwetsten hebben. Ons verlies is 4 gesneuvelde officiers en 10 gekwetst; 23 onderofficieren of soldaten gesneuveld en 86 gekwetst. Volgens het rapport der gevangenen, waren de vijandelijke ruiters 25,000 duizend man sterk; zij hebben zich zeer dapper betoond, doch de verwarring maakte hunne pogingen nutteloos. De dappersten liepen den dood, om zoo te zeggen, in den mond. De maarschalk eindigt met eene opgave van al de personen, die zich dien dag bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt.

— Een brief uit Algiers van den 23sten vermeldt, dat de keizer van Marocco, toen hij de jongste nederlaag van zijn' zoon vernomen had, dadelijk 500 van zijne negerruiters had afgezonden, om *Abd-el-Kader* in handen te krijgen. Werkelijk hadden deze ruiters den Emir gevangen genomen en naar den keizer gevoerd, die hem nu ter beschikking van den franschen maarschalk had gesteld. Deze had op de ontvangst dier tijding eene proclamatie opgemaakt en aan alle kaliffen doen toekomen, in de hoop van daardoor degenen, die uit vrees voor den Emir tot afval geneigd waren, daarvan terug te doen komen en andere stammen te bewegen om zich aan Frankrijk te onderwerpen. De inhoud van dit berigt, vooral 't geen *Abd-el-Kader* betreft, komt al te voorbarig voor en verdient voor 't minst allezins bevestiging.

— De onderscheidene rijksgieterijen hebben last bekomen een groot getal projectielen; kogels, bommen en patronen te leveren, om de maritime tuighuizen van het noodige te voorzien. Ook zegt men, dat er op dit oogenblik eene promotie onder de marine-officieren wordt in gereedheid gebragt. Van den anderen kant is men niet zonder ongerustheid wegens den indruk, welken de beruchte brieven van den *Times* op het eskader van den prins *van Joinville* zullen maken. Van daar dat men zegt, dat aan laatstgenoemden ernstig is aanbevolen geworden alle voorzigtigheidsmaatregelen te nemen, ten einde eenige ontmoeting tusschen de fransche en britsche marine-officieren voor te komen.

— Naar den toon der dagbladen te oordeelen, schijnt het geschil nopens het voorgevallene op Otaheite eene minnelijke schikking te naderen. Dezerzijds zou de heer *d'Aubigny* opgeofferd worden; reeds bereiden de organen van het bewind de openbare denkwijs op de afkeuring van zijn gedrag en welligt op zijne terugroeping voor. De *Globe Parisien* zegt onder anderen: »Zoo de fransche autoriteiten het onbetwistbaar regt hadden om een' engelsch' onderdaan, die onlusten had gestookt te vatten en te verwijderen, van de andere zijde moesten toch ook de vereischte vormen zijn in acht genomen. De scheepsluitenant *d'Aubigny* heeft dit niet gedaan, en de scheepskapitein *Bruat* hem deswege gelaakt. Het fransche gouvernement kan dus niet weigeren, de reeds door den onmiddellijken chef van den heer *d'Aubigny* gedane afkeuring te bekrachtigen over deze verzuim van het in acht nemen der vormen en wegens zijne nuttelooze strengheid, maar het fransch gouvernement kan ook niets doen zonder de waarheid der daadzaken en de zedelijke waardigheid van den toestand te krenken." — De *Constitutionnel*, het orgaan van den heer *Thiers*, zegt, dat de britsche gezant alhier, de heer *Cowley*, die als oudste broeder van lord *Wellington* veel invloed in Engeland had, zich aan het hoofd der onderhandelingen bevond met

de strekking om de geschillen op eenen minnelijken voet bij te leggen. Eergisteren nog had deze gezant aan lord *Wellington* eene depeche gezonden, om dien minister te overtuigen dat de heer *Guizot* de terugroeping van de beide officieren niet kan toestaan, ernstig aandringende dat men van Engelands zijde niets anders vorderde dan de afkeuring van het gedrag en het terugroepen van den heer *d'Aubigny*. De *Constitutionnel* meent echter, dat ons kabinet ook in dit laatste (de terugroeping) niet zal bewilligen.

— Men verneemt dat de generaal *Athalin* gisteren naar Londen vertrokken is met eenen eigenhandigen brief van den koning aan koningin *Victoria*, haar berigtende dat zijne reis vooreerst tot de helft van October uitgesteld is.

Van den 31sten Augustus.

De *Moniteur* behelst heden eene koninklijke ordonnantie, waarbij op het rapport van den minister van oorlog, eene commissie ingesteld wordt om te herzien de ordonnantiën van zamenstelling en inwendig beheer der polytechnieke school; aan het hoofd dezer commissie staat de luitenant-generaal *Dode de la Brunerie*, president van het comité der fortificatiën; tot leden zijn benoemd de luitenant-generaal *Doguereaux*, president van het comité der artillerie, de maréchal-de-camp *Moline de Saint-Yon*, directeur van het personeel bij het ministerie van oorlog, de staatsraden *Tupinier* en *d'Haubersart*, de schout-bij-nacht *Bougainville*, lid van den raad der admiraliteit; de baron *Thenard*, lid van het instituut en vice-president van den koninklijken raad voor het openbaar onderwijs, de heeren *Pouillet*, lid van het Instituut en *Kermaingant*, inspecteur-generaal der bruggen en wegen.

— De gewone briefwisseling der hoofdstad zegt heden, dat de questie van Otaheite zoo goed als opgelost is; het gedrag van den heer *d'Aubigny* zou afgekeurd worden met opzigt tot de wijze waarop hij den heer *Pritchard* had gearresteerd; en wat den heer *Bruat* betrof, wiens terugroeping het kabinet van Londen vroeg, de beslissing deswege zou men willen overlaten aan de uitspraak van den koning van Pruissen of den koning der Nederlanden.

— In het *Journal des Débats* leest men heden:

» Ter beurze heeft heden (den 30sten) eene vrij aanzienlijke rijzing plaats gehad, voorzeker ter zake van de bedaardere houding, welke de openbare meening in Frankrijk en Engeland schijnt aangenomen te hebben. Wij onderstellen niet dat de oorzaak dezer beweging ligt in de gisteren en heden te Parijs, naar aanleiding der dagbladen van Marseille, verspreide geruchten over zoogenaamde nieuwstijdingen die uit Afrika zouden ontvangen zijn.

» Men heeft aangekondigd dat de keizer van Marocco, na den slag van Isly, eenige honderden ruiters ter vervolging van *Abd-el-Kader* had afgezonden, dat de Emir gevangen was genomen en ter beschikking van den maarschalk *Bugeaud* gesteld.

» In weerwil van de stellige wijs waarop al deze geruchten worden medegedeeld, gelooven wij dat het bestuur dezen (gisteren) avond geene mededeeling had ontvangen, welke ze eenigzins zou kunnen bevestigen en vermeenen wij dat zij niet dan met de uiterste omzigtigheid moeten worden aangenomen."

— Er zijn heden geen nadere tijdingen ontvangen noch uit Algerie, noch van de fransche vloot op de Afrikaansche kust.

— Berigten uit Madrid tot den 25sten Augustus zeggen, dat de rapporten uit de onderscheidene provincien nopens de verkiezingen zeer gunstig luiden. Het gouvernement hoopte eene groote meerderheid te verkrijgen, en wat meer, zegt de kabinetsleden zelve waren het thans [illegible]

De hoofdstad was rustig. [illegible] in een plegtig gehoor komen gelukwenschen [illegible] keer te Madrid.

Den 25sten is er handkus ten hove geweest ter gelegenheid van den verjaardag der infante *Louisa*. Men had opgemerkt dat de koningin *Isabella* er welvarend uitzag; minder gunstig was de gezondheidsstaat der koninginne-moeder.

De voormalige minister en gedeputeerde *Cortina* was naar Parijs vertrokken; met welk oogmerk was niet bekend.

— Ter beurze waren heden (31 *Augustus*) genoteerd: 5 pCt. 120,60; 3 pCt. 80,85; Nap. r. 98; Rom. L. 104½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 29sten Augustus.

De minister van eeredienst en openbaar onderwijs heeft dezer dagen eene zeer uitvoerige statistiek over de Pruissische universiteiten openbaar gemaakt. Er zijn in Pruissen zes universiteiten, te weten: te Berlijn, te Halle, te Breslau, te Bonn, te Koningsbergen en te Greifswald. Het onderwijzend personeel dezer zes hoogescholen bestaat 1°. uit 455 hoogleeraren, waarvan 284 gewone, 105 buitengewone en 116 privaat-docenten; 2°. uit 41 onderwijzers in talen, schermen, afrigting, enz.; 3°. uit 4 lectors, te zamen een geheel van 500 personen uitmakende. De hoogeschool van Berlijn heeft het grootste getal onderwijzers, te weten 166, die van Greifswald het kleinste getal, te weten 39.

Van de 455 hoogleeraren behooren er 11 tot de faculteit der R. K. theologie; 55 tot de faculteit der Protestantsche theologie; 56 tot de regtskundige faculteit; 88 tot de geneeskundige faculteit, en 245 tot de faculteit der wijsbegeerte, waaronder alles begrepen wordt wat niet strikt tot de vier bovengenoemde faculteiten behoort.

Het geheel getal der tegenwoordig ingeschreven studenten bij de zes universiteiten bedraagt: 4127, waarvan zich 314 op de studie der R. K. theologie toeleggen, 981 op die der Protestantsche theologie, 1076 op de geneeskunde, 813 in de regten, en 983 in de andere wetenschappen studeren.

Behalve deze ingeschreven studenten volgen nog omtrent 600 kweekelingen van de scholen voor pharmacie, der mijnen en openbare werken, de lessen op de universiteiten. Onder de ingeschrevene studenten bevinden zich 751 vreemdelingen; de 3876 andere zijn geboren Duitschers. Wanneer men het getal hoogleeraars met dat der studenten op de zes hoogescholen vergelijkt, heeft men één hoogleeraar op de 9 ingeschreven studenten, of één hoogleeraar op 10 kweekelingen.

— Men ziet thans te Berlijn een kunststuk dat wel eenig in zijne soort zal zijn. Het is eene schilderij in olieverw op *spinneweb*, eene zeehaven voorstellende, dat aan eene Hongaarsche familie als erfstuk toebehoort. Het is van het jaar 1671, toen gezegde familie het mede uit Italië naar Hongarije bragt. Ten einde de al teedere natuur van hetzelve te sparen, heeft men het schilderijtje tusschen een dubbel glas geplaatst en bovendien nog van eene dubbele lijst met glas voorzien.

— Te Darmstadt heeft den 25. Aug., de plegtige onthulling plaats gehad van het gedenkteeken aldaar opgerigt ter eere van wijlen den groothertog *Lodewijk van Hessen*, een der verlichtste vorsten van zijnen tijd en de stichter van de Hessische staatsregeling.

— Uit Trier schrijft men van den 25sten Augustus:

» Het gezamentlijk getal personen, dat van den 19den tot den 24sten dezer zich bij de politie heeft aangegeven, om hier den *Heiligen Rok* te bezigtigen, beloopt 65,245. In den nacht van den 23sten waren alleen in de stad over de 20,000 vreemdelingen gelogeerd. Het gaat tot nog toe vrij rustig, hoewel uitbundig gejuich en gegalm bij voortduring de straten vervult. De prijzen der levensmiddelen zijn nog niet merkbaar gestegen.

» De Rok van *Christus* hangt aan het hoogaltaar in eene glazen kast, aan welker zijde Geestelijken zitten, die voorwerpen, welke hun van de in processie voorbijgaande pelgrims aangereikt worden, door kleine zijdelingsche openingen in de kast tot den Rok brengen, waardoor dan die voorwerpen geheiligd worden en voor de toekomende geslachten nog tot opwekking des geloofs kunnen dienen. En het zijn niet alleen de lagere volksklassen, welke hierheen komen, men ziet ook alle standen vereenigd, doch van Koblenz kwamen de meeste bedevaartgangers, die door hunne burgerlijke betrekking boven anderen verheven zijn. Voor het bijzonder nut van onzen Dom, is door 4 groote kasten bezorgd, welke de rijkelijk inkomende offers opnemen en die daartoe in den Dom aan den weg geplaatst zijn langs welken men voorbij gaat. Opdat echter nergens oorzaak tot klagte zij, eischt onze Opper-Burgemeester in de *Triersche Zeitung* van heden, van inlanders en vreemden » zich gedurende de tentoonstelling van den Rok van *Christus*, van alle oordeelvelling over godsdienstige zaken en meeningen te onthouden."

» Door talrijke patrouilles en wachten is, voor het bewaren der rust gezorgd. De voorstanders van [illegible] handearbeid vervaardigde manufacturen, beweren dat het in stand blijven van dien Rok sedert [illegible] de meerdere sterkte bewijst van met de [illegible]; daar een machinaal bewerkt kleed, bij lang na niet zoo veel tijd zou kunnen duren, maar al voor vele eeuwen tot stof zou vergaan zijn geweest."

— De wetgevende vergadering van Krakau heeft bijna met eenparigheid van stemmen het besluit genomen, om de Israëliten te emanciperen en heeft bepaald, dat bij het begin van de volgende zitting, eene Commissie zal benoemd worden, om het wetsontwerp dienaangaande op te maken.

Ondertusschen heeft de vergadering, ten einde het onderscheid, dat er nog werkelijk bij ons bestaat tusschen de kleederdragt der Joden en Christenen, dadelijk weg te nemen, eene wet aangenomen, die beveelt: 1°. dat elk Israëliet minder dan 30 jaren oud, die voortaan een huwelijk zal willen aangaan, [illegible] toegelaten, te bewijzen, dat hij van het tijdstip der uitvaardiging dezer wet, gekleed is geweest zoo als de Christenen; 2°. Dat na 3 jaren, te beginnen van de afvaardiging der wet, de Israëliet moet bewijzen, dat hij gedurende de 3 jaren, die het tijdstip van zijn verzoek om te mogen huwen, zijn voorafgegaan, denzelfden regel ten aanzien van zijne kleederdragt heeft opgevolgd.

De wetgevende vergadering heeft gedurende deze zitting onderscheiden wetten van groote nuttigheid aangenomen, onder welke men die opmerkt, die ten doel hebben van woekerhandel te straffen, de loterij op te heffen, spaarbanken in te voeren en de pensioenen van kerkelijke, burgerlijke en militaire beambten te regelen.

ENGELAND.

LONDEN, den 31sten Augustus.

H. M. zal eerlang weder een uitstap naar Schotland doen.

— Het gebeurde in Mogador heeft hier te lande wel eenigen indruk gemaakt; maar de *Times* doet al het mogelijke om het voor te dragen als niet geschikt om Engelands ongerustheid gaande te maken, zoodra geene blijvende bezetting beoogd wordt.

Nopens de zaak, of, zoo als de *Times* zich uitdrukt, « de beleediging » van Otaheite, heeft de Fransche regering haar antwoord gezonden. De graaf *van Aberdeen* heeft tegen Maandag eene raadsvergadering belegd, om dit in overweging te nemen.

De *Morning-Post* had verhaald, dat de betrekkingen tusschen Engeland en Frankrijk tot eene crisis genaderd waren, en te verstaan gegeven, dat die ongunstig scheen te zullen uitloopen. De *Times* zegt gemagtigd te zijn, om dat artikel ten stelligste tegen te spreken. De correspondentie uit Parijs, in laatstgemeld blad, luidt ook iets vredelievender. Het schijnt wel, dat de heer *Guizot* niet zoo ver als Koning *Lodewijk-Philips* in toegeeflijkheid aangaande de zaak van Otaheite wil gaan; maar men meent, dat al het mogelijke gedaan zal worden, om eene vredebreuk om deze reden te vermijden.

De *Times* berigt nogtans, dat de reis van den Koning der Franschen naar Londen *geen voortgang zal hebben.*

Hetzelfde blad vermeldt in brieven uit Oran, dat *Abd-el-Kader* bij den slag van Isly tegenwoordig is geweest.

— De oogst in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika is zeer overvloedig geweest, en zoo de overstroomingen van de Missisipi en Missouri niet een aanzienlijk gedeelte van den katoenoogst en andere voortbrengselen hadden vernield, zou dit jaar een der voordeeligste geweest zijn. De getroffene landstreken hebben zwaar geleden. Bij die overstroomingen is 100000 stuks vee weggespoeld, ook zijn er vele menschen omgekomen; de straten van St. Louis en Vicsburg kon men met stoombooten doorvaren; honderden landbouwers hebben alles verloren enz. Maar al deze rampen weet de Amerikaan met eene bijzondere gelatenheid te verduren. Men denkt niet aan het doen van kollekten. Zij, die alles verloren hebben, gaan bij hunne buren, die nog iets hebben, en vragen om het benoodigde, ten einde zich weder op te helpen, en het wordt hun verstrekt, zoo veel men kan, als of men er toe verpligt ware.

— De vele ongunstige geruchten, die weder omtrent den stand der betrekkingen tusschen Frankrijk en Engeland hebben geloopen, hebben gisteren de fondsen ter beurze andermaal gedrukt. Ten slotte zijn zij echter wat opgekomen. De 3 pCt. gec. waren 98 drie achtste; Nederl. 2½ pCt. 60¾; de 5 pCts. 100 drie achtste; Mexico 35½; Spanje 22¼; Portugal 43⅝.

BELGIE.

BRUSSEL, den 1sten September.

De *Précurseur* verzekert dat de voorbereidende pogingen om nieuwe onderhandelingen met Pruisen aan te knoopen, gelukkig geslaagd waren, zoodat de officiële onderhandeling hervat was en de Pruissische gezant *von Arnim* reeds met den generaal *Goblet* en de ministers van binnenlandsche zaken en openbare werken gedurende vijf uren op het ministerie voor de buitenlandsche zaken waren vereenigd geweest.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 2den September.

Men schrijft uit Weimar van den 1 September:

» Z. M. de Koning der Nederlanden is, in den avond van den 24 Augustus, nadat Hoogstdezelve door den Groothertog en den Erfgroothertog in het dorp Nohra ontvangen was, in Weimar aangekomen en op het residentieslot afgestapt. De Koningin wordt den 26 verwacht, als wanneer de dag tot den doop zal bepaald worden. De Koning, benevens den vrijheer *von Riedesel*, als land-maarschalk van het Groot-hertogdom, zullen den Prins ten doop houden. Ten gevolge van het overlijden der Grootvorstin *Alexandra*, zullen alle feestelijkheden, zoowel bij den doop als bij den kerkgang, achterwege blijven."

— Z. M., kennis genomen hebbende van het door Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken aan Hoogstdenzelven aangeboden algemeen verslag omtrent den afloop der ligting voor de Nationale Militie van 1843, heeft gemelden Minister gelieven te magtigen, om aan de autoriteiten, welke zich van hunne taak in dezen loffelijk gekweten en het hunne toegebragt hebben, om de behoorlijke uitvoering der wet te verzekeren, Hoogstderzelver tevredenheid deswege kenbaar te maken.

— Men schrijft uit Rome, van den 17 der vorige maand:

» Gisteren middag begaven zich, HH. KK. HH. de Prins en Prinses van Oranje en gevolg naar het Quirinaal, om een bezoek bij Z. H. den Paus af te leggen, alwaar HH. KK. HH. met al de hunnen rang verschuldigde eerbewijzen zijn ontvangen. Het doorluchtige paar bleef geruimen tijd met den H. Vader alleen in zijne appartementen, waarin later ook het gevolg werd toegelaten. Het vertrek van den Prins en Prinses, dat aanvankelijk op heden bepaald was, is tot den 21 uitgesteld geworden. HH. KK. HH. bezoeken de musea, galerijen en ateliers der kunstenaars."

— Den 29 heeft te Amsterdam de aangekondigde veiling van 321,672 balen *Java*-koffij door de Nederlandsche Handelmaatschappij plaats gehad. Alles is verkocht, behalve 1014 koopen, die opgehouden zijn. De bestede prijzen zijn van 21½ tot 40 cents.

— Men leest in de *Amsterdamsche Stads-Courant*:

» Naar men verneemt, heeft het bestuur dezer stad de localen der Stedelijke Tentoonstelling van Kunstvoortbrengselen van levende meesters, welke op Maandag, den 23 September aanstaande, alhier geopend zal worden, op voorstel der commissie met het beheer derzelve belast, dezer dagen, geheel op eene meer doelmatige wijs doen inrigten. De witte plafonds hebben eenen aangenamen zachten tint bekomen; al de wanden der zalen zijn op nieuw met eene voor de schilderijen hoogst voordeelige kleur behangen. De vloeren, welke vroeger door het regtnedervallend licht te veel afleiding te weeg bragten, zijn thans alle met eene donkere neutrale kleur geverwd. In één woord, de lokalen hebben eene belangrijke verandering ondergaan, en leveren een uitmuntend geheel op; alles is aangewend om de kunstwerken zoo voordeelig mogelijk te doen uitkomen en te verlichten.

» Men twijfelt dan ook geenszins, of de kunstenaars zullen hierdoor ook bijzonder worden aangemoedigd, om hunne kunstvoortbrengselen in ruime mate voor deze tentoonstelling toe te zenden; waardoor het Stedelijk Bestuur gewis de aangenaamste voldoening ondervinden zal voor al de pogingen, welke zij in het belang der Vaderlandsche kunst heeft aangewend."

— Uit Gorinchem schrijft men van den 28sten Augustus:

» In de algemeen erkende behoefte aan een geschikt lokaal voor wetenschappelijke kunstvereenigingen alhier voorzien zijnde, door den aanbouw eener sierlijke zaal aan het logement *de Doele* te dezer stede, werd deze gisteren avond geopend door een concert van het alhier bestaande muzijkgezelschap. Behalve eenige stukken der voornaamste componisten werd nog uitgevoerd eene gelegenheids-cantate van den dichter Mr. *A. Boxman*, op muzijk gebragt door den verdienstelijken *Mordach*, welke in haar geheel eene algemeene toejuiching mogt verwerven, en aan de talrijk toegevloeide schare een wezentlijk genot verschafte. Het concert werd opgevolgd door een bal, dat tot den morgenstond werd voortgezet en nog lang menige aangename herinnering bij de deelnemers daaraan zal achterlaten."

— De *Middelburgsche Courant* schrijft, dat in den namiddag van donderdag ll., tusschen 3 en 4 ure, een felle brand is ontstaan op eene hofstede onder Aardenburg, bewoond door de wed. *van de Vijver*, met dat gevolg, dat geheel de schuur, met al den ingezamelden oogst, de menwagens en andere goederen, alsmede een veulen, eene prooi der vlammen zijn geworden. Het huis, dat aan de schuur vast was, is door behulp der brandspuit bewaard gebleven, ofschoon een weinig beschadigd. Niets was voor brandschade verzekerd. De oorzaak schijnt door broeijend hooi of garst te zijn ontstaan, dewijl de brand op dat punt begonnen is; welk een en ander weder tot eene geduchte waarschuwing moge strekken.

— Uit Vlissingen meldt men van den 29 Augustus:

» Met genoegen kunnen wij melden, dat onze ijverige stadgenoot, de heer *W. van der Os*, ten dienste der Overzeesche bezittingen, eene bestelling ontvangen heeft van 60 stuks brandspuiten. Men zal zich herinneren, dat in 1842, tijdens Zr. Ms. verblijf alhier, 11 brandspuiten uit de fabrijk van gemelden heer door H. D. zijn in oogenschouw genomen, waarvan, na genomen proeven, zoo hier als in onze Koloniën, het groote nut is bekend geworden, ten gevolge waarvan gemelde bestelling heeft plaats gehad. Een aantal huisgezinnen is daardoor gedurende geruimen tijd voor gebrek beveiligd."

— In de *Nijmeegsche Courant* leest men:

» Hadden de menigvuldige regens, reeds sedert eenigen tijd, de blijde vooruitzigten van den landman, vooral in de lagere gedeelten dezer provincie verdonkerd, de gevolgen van die, welke tusschen Zaturdag en Zondag hebben plaats gevonden, zijn onberekenbaar. De lage velden in de verschillende polders zijn, voor het grootste gedeelte, als het ware, overstroomd en in de overige is het standpunt van het water tot die hoogte opgevoerd, dat vele vruchten onder water staan, terwijl aan de andere, door de onmiddellijke nabijheid van dat water, zeer veel nadeel wordt toegebragt en eene menigte aardappelen van uit het water moeten worden opgedolven. Onder de menigvuldige schaden, door dien waterstand te weeg gebragt, behoort ook deze, dat reeds veel vee uit de weilanden naar de stallen is moeten worden opgehaald en dit aantal dagelijks zal vermeerderen, aangezien de velden, tengevolge van het voortdurende stille weder, niet kunnen opdroogen, of hun water lozen."

— Men schrijft uit Monnikendam van den 26. Augustus: Ten gevolge van den noordwesten wind, was de zee [illegible], dat dezelve tot voor deze stad stond, en dezelve [illegible] de Damsluis konde bijna geenen wederstand bieden, en [illegible] niet een menschenvriend het dreigende gevaar te hulp gekomen, dan had Noord-Holland welligt een dergelijk ongeluk getroffen als in het jaar 1825.

Aan de menschlievende en ijverige pogingen van den heer *Sijmon Kater*, lid van den Raad dezer Stad, hebben wij het te danken, dat onze stad voornamelijk voor eene algeheele vernieling is behoed, en had die heer niet, door inspanning van eigene krachten, gedurende dag en nacht, door het opwerpen van aarden kistingen, onze stad te hulp gekomen, dan ware het ongeval niet te berekenen geweest. Het ware te wenschen, dat deze edelmoedige daad ter kennisse van de hooge regering mogt komen, opdat genoemde menschenvriend, voor zijne ijverige pogingen, naar waarde wierd beloond."

— De Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem heeft onder anderen uitgeschreven deze twee prijsvragen:

1°. Om beantwoord te worden vóór 1°. Januarij 1845:

Welk was het stelsel ter bevordering van den koophandel, door de voormalige Staten van Holland, en bijzonder door de regeerders van Amsterdam gevolgd? In hoe verre heeft dit stelsel tot den vroegeren bloei van onzen handel medegewerkt? Zijn hieruit ook eenige lessen van wijsheid, bij den tegenwoordigen staat van onzen handel, in betrekking tot den algemeenen wereldhandel, af te leiden?

2°. Om beantwoord te worden op 1°. Januarij 1846:

Vermits door bekwame staatshuishoudkundigen erkend, en door herhaalde ondervinding bevestigd wordt, dat de ongelegenheden, waarin zich de handel nu en dan bevindt, behalve aan andere oorzaken, evenzeer zijn toe te schrijven aan den gebrekkigen aard, van hetgeen men als *circulerend medium* bezigt, waardoor niet zelden de gelijkmatige verhouding van prijzen verbroken, en de ruil van goederen tegen elkander (tot welks bevordering het gebruik van eene tusschen-waarde of ruil-middel behoorde te strekken) belemmerd wordt tot merkelijk nadeel van alle overige takken van nijverheid door de geheele maatschappij heen; verlangt de maatschappij, *vooreerst*, een beknopt overzigt van de geschiedenis der circulatie, met aanwijzing van den invloed daarvan op den toestand des handels, meer bepaaldelijk sedert het begin der 17de eeuw, *ten tweede* vraagt de maatschappij, welk stelsel van circulatie uit te denken en van practisch gebruik zou zijn, dat noch aan de moeijelijkheden en wisselvalligheden eener metallieke, noch aan de gevaren eener bankpapiercirculatie onderhevig was; maar op een onveranderlijken voet aan den handel het middel tot ruil en verrekening zou kunnen verzekeren.

Omtrent *Schamyl*, het beruchte opperhoofd der Circassiers, worden de volgende bijzonderheden medegedeeld:

» Het was in 1829; de Russen hadden wonderen van dapperheid verrigt; in eene sombere bergengte lag *Kasi-Moula*, de schrik van den Caucasus, door 20 kogels doorboord; hij stierf op de lijken van vier der zijnen, en klemde stuipachtig zijn pistool in de eene hand, terwijl hij met de andere in zijnen langen baard greep en de tanden op elkander gesloten hield, ten einde alle uitboezeming van smart te verhinderen. De Russen triomfeerden. Maar de Russische adelaar stijgt slechts op den Caucasus, om er onmiddellijk weder van af te dalen; hij kan zijn nest niet op deszelfs sneeuwtoppen bouwen. Naast *Kasi-Moula* vonden de Russen een' veertienjarigen knaap; de leerling van *Kasi-Moula* zou zijn opvolger worden; deze gevangene was *Schamyl*, en deze knaap moest eenmaal den Caucasus veroveren en de Russen verpletteren.

Hij werd naar St. Petersburg opgezonden en in het regement der edelen geplaatst, om er zijne opvoeding te genieten. Hij werd een [illegible] leerlingen, en onderscheidde zich door zijne zeldzame bekwaamheden. Tot officier benoemd, begaf hij zich naar den Caucasus, [illegible] voorhoede der Russen, tegen zijne landgenoten, [illegible] der Russen, en de achterdocht [illegible] vreemde zaak scheen huichelarij; een [illegible] het zich eens ten aanhooren van *Schamyl* het woord verrader ontvallen. Den volgenden dag zag men *Schamyl* niet meer in de rijen der Russen. Hij was bij de eerste schermutseling tot den vijand overgegaan.

De Russen verloren hem uit het oog, maar hunne nederlagen vermeerderden dagelijks. Eens klonk de naam van *Schamyl* in de Russische ooren, als dien van eenen geesel van vernietiging. Hij bragt alles in het werk, bijgeloof, list, goud, niet om den Caucasus te redden, maar om zich op de Russen te wreken, die hem hadden miskend.

Eens werd een officier van het regement der edelen met 150 man uitgezonden, om hem in de bergen te zoeken. Naauwelijks was hij op 20 minuten afstands van het legerkorps van den Generaal *Grabbe*, of eene talrijke en vreeselijke schare Circassiers overvalt hem.

De officier, in den arm gekwetst, verdedigt zich aan het hoofd zijner soldaten, die, waar zij niet kunnen overwinnen, toch weten te sterven. Een edele ruiter komt op hem af en blijft op eenige voetstappen afstands onbewegelijk staan. » *B.* . . ." roept hij hem in het Russisch toe, » herkent gij mij? Wij zijn te zamen opgegroeid."

« *Schamyl!* gij zijt het!" roept de Russische officier uit, die zijn gewezen makker had herkend, en het gevecht werd gestaakt. — *Schamyl* liet aan de Russen levensmiddelen uitdeelen. » Ik bemin nog steeds de Russen," zeide hij tot *B.* . . . , » en het is met tegenzin, dat ik tegen hen vecht; maar ieder ander zou, in mijne plaats, hetzelfde hebben gedaan; O, zoo gij wist welk eene beleediging ik heb ondergaan!" » Onzinnige," zeide *B.* . . . , » denkt gij tegen den Czaar te kunnen strijden? — » Wat doet mij zijne magt? hier is zij niets; ik onttrek mij aan al zijne slagen." » Uw hartstogt doet u dwalen; gij acht u sterker dan gij zijt en eens. . . . . denk aan *Kasi-Moula*" — Op het hooren van dien naam verbleekte *Schamyl*. — » Zijn einde was roemrijk," zeide hij. — Een denkbeeld schoot den Russischen officier te binnen; hij wilde den strijd hervatten en zijn land van den vreeselijken vijand bevrijden, maar *Schamyl* liet zijne wonden verbinden, hij verwierp deze gedachte met afgrijzen. » *Schamyl*," zeide hij, » indien gij echter vrede sloot, zoudt gij het op voordeeliger voorwaarden kunnen doen." — » Nimmer, mijne wraak is niet bevredigd!" — » Maar wat is uwe toekomst, en welke is uw roem?" — Mijne toekomst is in Gods hand, en mijn roem is de mijne." — » Gij zoudt vergiffenis kunnen verkrijgen, en eene betrekking bij het leger." — » Uw Czaar onderhandelt niet met rebellen; ik wil liever zelf Czaar zijn, en ik ben het hier." — Daarna scheidde hij van zijnen vriend, die hem later niet wederzag.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $61\frac{5}{16}$; dito 5 pCt. $99\frac{3}{4}$; Nieuwe 3 pCt. $74\frac{1}{8}$; Amort.-Syndic. $4\frac{1}{2}$ pCt. $99\frac{1}{4}$; $3\frac{1}{2}$ pCt. $87\frac{1}{2}$; Handelm. $144\frac{5}{8}$; O. I. Leening 5 pCt. 100; 4 pCt. $95\frac{1}{2}$; Arnh. Spoorw. $4\frac{1}{2}$ pCt. $102\frac{3}{4}$; Rusland $107\frac{3}{4}$; 4 pCt. bij Hope $91\frac{1}{8}$; Inschr. in Assign. 6 pCt. $72\frac{3}{4}$; Certif. van dito $73\frac{7}{8}$; Spanje 20; 3 pCt. $33\frac{1}{2}$; Passive $5\frac{1}{4}$; Coupon $23\frac{1}{4}$; Oost. Metall. 5 pCt. 109; Nap. $94\frac{1}{2}$; dito bij Falconet $91\frac{3}{4}$; Portugal $2\frac{1}{2}$ pCt. te Londen 44 dert. zest.; Braz. $84\frac{1}{8}$; Peru 14 drie achtste; Columbia en Venezuela 10 dert. zest.

*** Heden overleed tot onze diepe droefheid, na eene langdurige en smartelijke ziekte, ons veel geliefd Kindje ANNA SUSANNA JOHANNA, in den jeugdigen ouderdom van drie jaren.

MOEREN, bij ZUNDERT,
30 Augustus 1844.

G. G. VAN DER HOEVEN,
H. J. VAN DER HOEVEN,
geb. ENGELEN.

Nederlandsche Vensterglas-Fabrijk te *Zwijndrecht*.

Aan dezelve worden mede vervaardigd, in alle soorten en afmetingen, VAAS- en PENDULE-STOLPEN, GEBOGENE RUITEN, MAT- en BROEIGLAS (zoogenaamd *Nassausch*).

*** Mr. F. R. VAN NAERSSEN, Notaris te *Breda*, zal, ten verzoeke van zijne Principalen, op *Dingsdag den* 10. *September* 1844, des voormiddags te 10 uren, achter de Zeven Kerken van Rome, aan den Nieuwen Weg te *Breda*, aan de meestbiedenden PUBLIEK VERKOOPEN:

Eene aanzienlijke partij AFBRAAK, bestaande uit ruim honderd Kavels Planken Deelen, Ribben, Gebindten, waaronder vier van buitengewone grootte en zwaarte, Gerief- en Brandhout. Verders eenige Pannen en Steenen, en hetgeen verder ten Verkoop zal worden gepresenteerd.

Voorschrevene Goederen zijn daags voor de Verkooping ter plaatse voornoemd voor een' ieder te zien.

*** Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende Werken [illegible]

1°. BIJBELSCHE GESCHIEDENISSEN. Naar het Hoogduitsch van ZAHN, opgehelderd door duidelijke lessen en afgewisseld door Psalmen of Gezangen. De Geschiedenissen des Ouden Verbonds verdeeld in 86 en die des Nieuwen Verbonds in 83 Afdeelingen . . . . Prijs ingenaaid *f* 1,25.
Ingebonden . . . . » 1,50.

2°. GESCHIEDENIS DER CHRISTELIJKE KERK. Vervolg op de Bijbelsche Geschiedenissen, van denzelfden Schrijver. Verdeeld als volgt: 1e Boek. Het Apostolische Tijdvak, 33 tot 100 jaren na CHRISTUS. 2e Boek. Van JOHANNES tot op KONSTANTIJN *den Groote*. 100 tot 306. 3e Boek. Van KONSTANTIJN tot op KAREL *den Groote*. 306 tot 814. 4e Boek. Van KAREL *den Groote* tot op de Hervorming. 814 tot 1517. 5e Boek. [illegible] tot op den laatsten tijd. 1517 tot 1830. Prijs ingenaaid *f* 0,80.
Ingebonden . . . . » 1,00.

Door Bovengemelden is aan het Edel Achtbaar Bestuur hunner Woonplaats op den 23. Augustus 1844 ter vertaling in het Nederduitsch aangeboden:

Lehrbuch der chemischen Technologie, zum Unterricht und Selbststudium bearbeitet von Dr. F. KNAPP, *ausserordentl. Professor der Technologie und Chemie an der Universität zu Giessen.* Braunschweig 1844.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.